

тиждень. 2015. Вип. 49 (421). С. 123–125. URL: <https://tyzhden.ua/Culture/153571>.

6. Доманська Ева. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле / Переклав В. Склокін; редактори В. Склокін і С. Троян. Київ: Ніка-Центр, 2012. 264 с.

7. «Виклики сучасного світу і майбутнє історії». Дискусія за участі Еви Доманської, Володимира Маслійчука, Володимира Склокіна та Наталії Яковенко (Київ, книгарня «Є», 5 березня 2012 року). URL: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/250-vyklyky-suchasnoho-svitu-i-maibutnie-istorii-dyskusii-za-uchasti-evy-domanskoj-volodymyra-masliichuka-volodymyra-sklokina-ta-natali-yakovenko-kyiv-knyharnia-ye-5-bereznia-2012-roku>.

Фльорко Л. Я.

*к.філос.н., доцент,
доцент кафедри філософії,
соціології та культурології
Національного лісотехнічного
університету України*

Савка Н. В.

*студентка ННІ екологічної економіки
та менеджменту
Національного лісотехнічного
університету України*

АКСІОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ВАРТОСТЕЙ МОЛОДІ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

В умовах активних сучасних глобальних трансформацій вкрай важливим є усвідомлення ключових цінностей й спроможність їх зберегти. Метою дослідження є аналіз аксіологічних вимірів пріоритетів сучасної української молоді в умовах економічних метаморфоз. Сучасна людина, перебуваючи під тиском політичних,

економічних, соціальних видозмін поставлена в умови постійного вибору: між сталим, але неактуальним чи плинним, проте сучасним. Усі ці видозміни формують аксіологічні важелі у соціокультурному сучасному просторі.

На сьогодні економічна ситуація в Україні і світі в цілому є межево складною. Більшість людей розчаровані своїм життям, несправедливістю. І навіть молодь поставлена в рамки, з яких можливо вирватись лише при умові надактивної постійної праці. Саме тому, можемо дійти до першого гіпотетичного твердження, що основним критерієм якісного життя, як в наших батьків, так і у нас – є успішна кар'єра. Адже вона, насамперед, запорука економічної стабільності, достатку, гідних умов існування. Тобто, ми можемо дійти до першого висновку, що *ключовим аксіологічним мірилом вартостей сучасного світу є матеріальні блага* й консьюмеристські вартості, які водночас можуть нівелювати важелі особистісно-духовного світу і разом з тим, можуть бути мотиватором до здорової конкуренції, яка, зрештою, може сприяти розвитку ринкової економіки.

Більшість дослідників, які працюють над темою споживацтва доводять, що консьюмеристський підхід руйнує не лише духовну культуру, але й є «раком» сучасного суспільства. Так, доктор економічних наук Ю.В. Кіндзерський стверджує, що «першим і головним кроком для виходу з цієї кризовості має стати відмова від суспільної ідеології невгамовного і невинновданого споживацтва, його раціоналізація, збалансування з наявними виробничими і ресурсними можливостями країни [1]. Ми погоджуємось з автором, проте хочемо зазначити, що саме споживацький підхід часто мотивує бажання збільшувати свої доходи, мотивує прагнення до цілковитого задоволення власних потреб, навіть знижуючи цінність соціально-духовного виміру культури все ж, зрештою, сприяє появі суперництва в умовах економічних трансформацій. Цілком очевидно, що матеріальна вмотивованість стає додатковим стимулом для впровадження нових технологій, розвитку науки, зростання виробничих можливостей. Хоча і в цих аргументах чатують інші небезпеки. З цієї ж причини духовні цінності, які відіграють інтегративну роль у суспільстві, як правило, починають занепадати. Як слушно зауважує дослідниця Л.Северин-Мрачковська, «життя

багатьох людей унаслідок впливу на них середовища, «заточеного» на економіку споживання, зводиться до пошуку новітніших товарів, активного обміну старого на нове, більш престижне, їх спілкування зводиться до того, де, хто, що бачив, придбав що-небудь нове... [2, с. 140]. Підтвердження цієї тези ми можемо знайти коли проаналізуємо матеріал, яким, у більшості випадків, наповнюється сторінки в соціальних мережах. Більшість молоді з легкістю демонструє свій побут, свої нові покупки, свою їжу, свої взаємини... На нашу думку, така публічність створює видимість справжності і збідненість внутрішнього світу людини. «З часом вони з легкістю міняють і старі стосунки на нові, престижніші. У гонитві за «статусністю» у речах (заміських будинках, картинах, автомобілях, одязі тощо) індивід дуже швидко починає керуватися принципом «статусності» у побудові міжлюдських стосунків, не залишаючи в них місця щирій дружбі, безкорисливості, взаємодопомозі, сумлінню, честі, відповідальності, вірності, шляхетності, інакше кажучи, - моральним цінностям (нормам). Консьюмеризм, таким чином, призводить до дегуманізації людини та суспільства загалом» [2, с. 140].

Отож, з появою нових технологій і можливостей, життя кардинально змінило свою структуру, воно стало значно доступнішим. Для отримання будь-якої інформації тепер не обов'язково читати книги, ходити в бібліотеки, аналізувати..., а достатньо лише ввести запит з кількох слів у пошукову систему. Ця спрощеність, перш за все, призводить до втрати когнітивних здібностей, які, у свою чергу, деструктивно впливають на мислинневі компетентності людини, а також стимулюють отримання недостовірної, неточної інформації.

Отож, в умовах економічних трансформацій *другим аксіологічним мірилом вартостей є доступність до інформації*. Тут важливо зацентувати увагу на тому, що ми маємо чітко розуміти і розмежовувати цінність доступності інформації у сфері когнітивної і соціально-розважальної моделей. Сучасний світ, на жаль, більше схильний до другої і використовує Інтернет для соціальних мереж, перегляду фільмів, різноманітних ігор. Саме такий спосіб розважитись приводить до ряду серйозних проблем як відмежування від реального життя, вкорінена віртуалізація, психологічні розлади. Сучасне інформаційно-віртуалізоване суспільство на ряду з естра-,

інтровертивними типами осіб створює ще один соціокультурний тип – текстоверти. Такій людині легше комунікувати зі світом через листи, sms-повідомлення, чати, віртуальні ігри ніж спілкуватись у реальному житті. Відсутність реального живого співбесідника може завести людину у стан екзистенційної самоти. Варто відзначити, що проблема віртуалізації особистісного життя є, здебільшого, проблемою молоді. Старше покоління, по-перше, через слабке володіння сучасними ґаджетами, по-друге, через закладений інший виховний тип сприймання ціннісних важелів, не попадає під вплив віртуалізованих цінностей.

Отож, політична й економічна ситуація країни є чи не головним проводирем, який формує пріоритетні орієнтири сучасної молоді. Економічний спад продукує культ матеріальних цінностей на противагу духовному зростанню, віртуальне життя на противагу реальному, позірність ідеального зовнішнього блага на противагу сформованим духовним гармонійним благам.

Відповідно, більшість населення поняття «кар'єра» асоціюють виключно з матеріальним добробутом, а не можливістю самовдосконалення, поняття «цінність» сприймають як матеріальну вартість, будь-яку інформацію в інтернеті, як найвище джерело істини. Саме тому, в умовах економічних трансформацій, нагально потрібно розвивати весь спектр аксіологічних вимірів й особливо акцентувати увагу на духовних й особистісних пріоритетах.

Список використаних джерел

1. Кіндзерський Ю.В. Консьюмеризм як привнесена ідеологія деградації суспільства, держави, економіки: феноменологія прояву в Україні. URL: <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/060c65826adcde07a9b07e46d4260074.pdf>.

2. Северин-Мрачковська Л. Консьюмеризм як феномен духовно-економічного життя сучасної людини: pro et contra. *Університетська кафедра. Культурологія. Аксіологія. Філософія. Етнологія. Дискусії. Рецензії. Анотації: альм.* Київ: КНЕУ, 2017. №6. С. 137–150.